

ӘДІЛЕТТІ САЙЛАУ – ЖАРҚЫН БОЛАШАҚ КЕПІЛІ

2022 жылдың 20-қарашасында Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауы өтті. Бұл – біздің болашақ дамуымыздың стратегиялық бағытын айқындайтын науқан болды. Елдің болашағына үлкен үміт беретін бұл сайлауды, әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті <https://www.kaznu.kz> ұжымы белсенділікпен қатысты. ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінің профессор оқытушы құрамы зор ынтымақтастықпен қолдап, жан-жақты түсіндірме жұмыстарын жүргізіп, өздерінің дұрыс таңдауларын жасауға атсалысты. Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті Орта Азия мемлекеттері бойынша жоғары оқу орындарының арасында өз имиджін қалыптастырған білім ордасы. ҚазҰУ-ға QS рейтингінің негізін қалаушы және президенті Нунзио Квакварелли арнайы келіп, ЖОО ұжымымен кездесіп қайтты. «Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті» Комерциялық емес акционерлік қоғамының Басқарма Төрағасы-Ректоры филология ғылымдарының докторы, профессор Жансейіт Қансейітұлы Түймебаев құрметті қонаққа сапары үшін алғысын білдірді. Айта кетейік, ҚазҰУ-ға, Әл-Фараби Азия елдерінің үздік оқу орындарының рейтингінде 44-ші орынға ие болғаны туралы құжатты табыстады. Әлемдік білім беру стандартына бейімделген заманауи білім ордасының басты мақсаты, бәсекелестікке қабілетті кәсіби мамандарды даярлауға ерекше басымдық беруде. Жаңашыл жастардың болашаққа деген сенімдерін нақтылау мақсатында өткен сайлауда барлық Қазақстан азаматының дауысының маңызды екенін ұқты. Президенттік сайлауға барлығымыз бір адамдай қатысып, өз таңдауымызды дұрыс жасап, Қазақстанның болашағына, дамуына, өсіп-өркендеуіне және де ел тағдырына бейжай қарамайтын, ұлт игілігі үшін жұмыс істейтін, күшті, ықпалды Президентімізді дұрыс таңдадық.

Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2022 жылдың 1-қыркүйегіндегі Қазақстан халқына Жолдауында президенттік мерзімін бес жылдан жеті жылға дейін ұзартуды ұсынды. Бұндай ұсыныс, Қазақстан халқы үшін өте оңтайлы шешім болды. Өйткені, Жаңа Қазақстан: жаңару мен жаңғырудың жолына түсті, сондықтан да бұл сайлаудың маңызы айрықша болып отыр. Президенттік мерзімді ұзарту ол – әділетті жаңа Қазақстанды құру үшін, әрбір істің бастамасында мақсат-міндет және нәтиже болатынына сенім білдіреді.

Қазіргі уақытта цифрлы технологияның дамуына байланысты жаңашылдыққа басымдық беріліп, адамдардың өзгеруіне, өзін-өзі өзгертуіне жағдайлар жасалуда. Жастардың азаматтық ұстанымын, патриоттық сана-сезімін жетілдіру мақсатында білім ордасының қосатын үлесі мол. Қазақстан азаматтарының жақсы өмір сүргенін қалайтын, болашақ жастарды тәрбиелеп, біліммен сусындатып отырған жоғары оқу орындары да, осы сайлаудың мақсаттарын жүзеге асыруға, нәтижеге жетуіне үлес қосуға ниеттерін білдірді. Ұлттың болашағын саналы білім ғана емес, ұлттық құндылықтары толық қалыптасқан, ұлтын сүйетін азамат та анықтайды. Университетте жастар саясаты жүйелі жолға қойылған. Ұлттық Код тәрбие арқылы іске асады. Рухани жаңғырудың басты шарты-ұлттық Код-ты көзіңнің қарашығындай сақтау. ҚазҰУ нөмірі – бірінші университет. ҚазҰУ әлемнің тұрақты дамуының өзекті мәселелерін шешуде көшбасшы оқу орны. Ұлы ғалым, ойшыл, энциклопедист Әбу Насыр әл-Фарабидің есімін иелену – зор мәртебе. Университет болашақта әлемдік деңгейдегі зерттеу университетіне айналған үздік білім ордасы болу үшін қызмет атқаруда. «Ұрпағы білімді халықтың болашағы бұлыңғыр болмайды» деген ұстаным айтылған ойды толықтыра түседі.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетіне <https://www.kaznu.kz> ұнап, қолдап отырған сайлаудағы жоспарларының біріне тоқталып өтсек. Сайлаудың алдына қойып отырған басты мақсаттарының бірі – Қазақстанда әділеттілік орнату және барлық азаматтардың әл-ауқатын көтеру. Мемлекет өскелең ұрпаққа білім беру үшін осы салаға инвестиция құю. Білім саласының барлық деңгейінде қордаланған мәселелер шешімін табады және бала тәрбиесі мен олардың алаңсыз өмірі жіті назарда болатындығына кепілдік беру туралы жоспарлары жаңа мемлекеттік саясатты жүзеге асыруға негіз екендігіне көздерін жеткізуде. Әділетті Мемлекет, Әділетті Экономика, Әділетті Қоғам құру – ол болашағымыздың айқын болуының кепілі деп білеміз. Қазақстандағы әділетті өткен сайлаудың нәтижесінде Қазақстан халқының үміті орындалып, Қазақстан Республикасының Президенті болып Қасым-Жомарт Тоқаев қайта сайланды. Бұл халықтың өз таңдауын дұрыс жасап, қайта жеті жыл басқаратын Президентімізге бір адамдай қолдау көрсететінін білдіріп отырған халықтың қуанышында шек жоқ.

Еліміздің тәуелсіздігін, тұтастығы мен ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету барлық азаматтың қасиетті борышы.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасының аға оқытушылары
Ө.Д.Сандықбаева, Ж.К.Дауытова, Н.Т.Исаева

ШЕТЕЛ АЗАМАТТАРЫ ӘЛ-ФАРАБИ МҰРАЖАЙЫН ТАМАШАЛАДЫ

Жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультеті Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасының «Өлкетану», «Парасат», «Атамұра», «Старт» клубтарының жетекшілері мен топ кураторлары Ж.К.Дауытова, Т.М.Буланова, Н.Т.Исаева, С.А.Нусупбаева, Г.М.Мужигова, В.А.Ғабитова ұйымдастыруымен шетелден келген тыңдаушылар ҚазҰУ қалашығында орналасқан кітапханадағы әл-Фараби мұражайымен танысты.

Әл-Фараби мұражайы – Қазақ Ұлттық университетіне 1991 жылы есімі берілген Ұлы ғұлама бабамыз әл-Фарабидің рухына арналған. Мұражай 2013 жылы 13-сәуір күні университетіміздің ғылыми кітапханасымен бірге салтанатты түрде өз есігін барша қауымға айқара ашты. Мұражай «Көне Отырар – естеліктер қазынасы. Әл-Фарабидің жастық шағы», «Ұлы Жібек Жолы бойымен», «Әл-Фараби. Шығыс пен Батыс сұхбаты», «Әл-Фараби еңбектері – адамзаттың асыл қазынасы. Әл-Фараби және түркі әлемінің ойшылдары», «Әл-Фарабидің рухани мұрасы және қазіргі Қазақстан» деген бөлімдерге бөлінді.

«Көне Отырар – естеліктер қазынасы. Әл-Фарабидің жастық шағы» бөлімінде тоғыз жолдың торабында орналасқан, ортағасырлық Отырардың қайталанбас атмосферасы, кітапханасы бейнеленген. Сол уақыттың шынайы бейнесін беру үшін археологиялық қорық мұражайынан алынған X–XII ғасырға жататын тарихи экспонаттар қойылған.

«Ұлы Жібек Жолы» бойымен бөлімінде Әбу Насыр әл-Фарабидің Шығыс пен Батыс мәдениетін ғасырлар бойы жалғастырушы, әлемдік өркениет тарихындағы маңызды жетістігі туралы айтылды. Қазақ жері арқылы өткен Ұлы Жібек жолының керуендері мұражайды лэд экран арқылы айнала жүргенде, бейне сол ғасырда түйенің үстінде отырып кетіп бара жатқандай сезінесің.

«Әл-Фараби. Шығыс пен Батыс сұхбаты» бөлімінде диарамалар мен витриналарда Шығыс пен Батыс философиясының бірігуіндегі ойшылдың ерекше орны образды түрде бейнеленеді. Бұл бөлімнің экспозициясында көне грек философиясына қатысты материалдар, әсіресе Аристотельдің көзқарастары үлкен мәнге ие.

«Әл-Фараби еңбектері – адамзаттың асыл қазынасы. Әл-Фараби және түркі әлемінің ойшылдары» атты бөлімінде Фарабидің жаратылыстану мен гуманитарлы ғылымдардың әр саласындағы теңдессіз еңбектеріне арналған. Терең білім мен ғұламалық оны «Екінші Ұстаз» атандырды. Ұрпақтарына 200-ге жуық трактаттар қалдырған, осы трактаттары тыңдаушылар ҚазҰУ кітапханасында таныса алады.

Әл-Фарабидің рухани мұрасы және қазіргі Қазақстан қорытындылау бөлімі болып табылады. Мұнда Қазақстандағы фарабитанудың бүгінгі жай-күйі туралы материалдар қойылған. Витриналарда қазақстандық белгілі фарабитанушы ғалымдарының – Ақжан Машани, А.Х.Қасымжанов, Ә.Дербісәлі, т.б. көптеген авторлардың еңбектерімен танысуға болады.

Қорыта келе айтарымыз, Жаңа технологиямен жасалған заманауи мұражай тыңдаушылардың көңілдерінен шығып, шетелден келген қазақ жастары өздеріне баға жетпес білім алды деген ойдамыз.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасының аға оқытушылары
С.А.Нусупбаева, Ж.Т.Ибраимова, Г.М.Мужигова

«АЛТЫН КҮЗ» БАЙҚАУЫ

ЖОО-ға дейінгі дайындық кафедрасының кураторларының ұйымдастыруымен 26.11.22 ж. күні факультетімізде «Алтын күз» байқауы өтті. Бұл байқаудың мақсаты – шетелден келген қандас шәкірттеріміздің шығармашылық қиялын, ізденімпаздығы мен эстетикалық талғамын, бойындағы өнері мен талантын көрсету. Аталмыш байқауға әр топтан дайындалған 4 жұптан тұратын Ханзада мен Ханшайымы қатысты. Олар: «Өзін таныстыру», «Өз өнерін көрсету», «Қолөнер шеберлігі» атты көрме дайындау сияқты номинацияларда сайысқа түсіп, өте керемет креативті-шығармашылық кеш сыйлады. Байқау соңында әр номинация бойынша жеңімпаздарға марапаттар мен сыйлықтар берілді. Барлық сайыстан жоғары ұпай жинаған жұп Хайрол Ақгүл мен Даутхан Саяхат бас жүлдеге ие болып, күз ханшайымы мен ханзадасы атанды. Байқауға қатысқан жұптар өздерінің әрбір нөмірін дайындауда тынбай еңбектеніп, бар өнерлерін көрсетуге тырысты. Бас жүлдеге ие болған жұп өз өнерлерін көрсетуде домбырамен сүйемелдеп моңғол биін билесе, Саяхат каратэ спортының қимылдарын көрсетіп, өз өлеңін көпшілікке арнады, Ақгүл өзбек биін майыса билеп, соңында испан биін екеуі бірге билеп, бес минуттық әдемі қойылымдарын аяқтады. Факультетке келген алғашқы күннен бастап Ақгүл мен Саяхат факультет, университет деңгейінде өткен шараларда әрқашан белсенділік танытып жүрген тыңдаушылар. Олар «Fagabi-fest», «Super student» байқауларына қатысып, Ақгүл финалға жетіп, гран-при иегері атанып, ақшалай сыйлыққа ие болды. Ақгүл мен Саяхат сабақтарын жақсы оқып, факультеттік шараларға белсенділік танытып, өздерінің еңбекқорлықтарының арқасында көпшіліктің құрметіне ие болып жүр.

Қорытындылай келе, балаларды ұйымдастырып, өнерлерін ашып, сахнада еркін сезінуіне жағдай жасаған ұйымдастырушыларға және белсене атсалысқан топ кураторлары мен тыңдаушыларға керемет кеш сыйлағандары үшін алғыс айтамыз!

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасының аға оқытушылары
С.А.Нусупбаева, Г.Е.Сапаева, Н.Т.Исаева

ТҮРКІ ДАЛАСЫНЫҢ ҚАРА ШАҢЫРАҒЫ – ҚАЗАҚ ЕЛІ

«Қазақстан – күллі түркі халықтарының қасиетті қара шаңырағы. Бүгінгі қазақтың сайын даласынан әлемнің әр түкпіріне тараған түркітөктес тайпалар мен халықтар басқа елдер мен өңірлердің тарихи үдерістеріне елеулі үлес қосты» делінген мақалада.

Расында да, Қазақстан географиялық жағынан Түркі әлемінің қақ ортасында орналасқан. Қазақ елінің кең-байтақ даласы көшпенді өмір салтының және сол салт негізінде қалыптасқан түркі өркениетінің төл бесігі. Бүгін түркітөктес елдердің көпшілігінде жоғалып бара жатқан ұлы бабаларымыздың құндылықтары өлі күнге дейін қазақ ортасында сабақты жалғасын тауып келеді. Ендеше, «Қазақ елі – түркі әлемінің орталығы» деген пікір тек қазақтың ұлттық болмысының күшеюіне ғана себеп болмайды, оған қоса өзімізбен бауырлас елдердің де рухани жаңғыруына септігін тигізбек. Басқаша айтқанда, тағдырдың өзі Қазақ еліне маңызды жауапкершілік жүктеп отыр. Қазақтардың өздерінің шежірелі тарихын зерделеп, оған ие болып, ұлттық бірегейлік қалыптастыруы – түркі өркениетінің жиырма бірінші ғасырда жаңа белеске көтерілуінің алғышарты. Сондықтан

Қазақ елінің түркі әлеміндегі орнына жан-жақты талдау жасалып, насихатталуы керек.

Түркілердің атақонысы, шыққан жері, төркіні қай жер екендігі – ғалымдардың арасында осы уақытқа дейін талқыланып келе жатқан мәселе. Жалпы қабылданған түсінік түркілердің Алтай тауынан шыққандығы болса да, басқаша пікірлерді қолдайтын ғалымдар да аз емес. Кейбір ғалымдар түркілердің негізгі қонысы Еділ мен Жайықтың арасы десе, кейбіреулер Тәңір тау мен Арал теңізінің арасы деп айтады. Енді кейбіреулері Орал тауын көрсетсе, түркілердің атақонысы, қара шаңырағы қазіргі Моңғолия аумағы деген пікір де кеңінен тараған.

Түркі мәдениеті тұрғысынан қазақтар солтүстікте Еділ мен Жайық, оңтүстікте Сырдария мен Әмудария жағалауларындағы қалаларда өмір сүргендіктен, далалықтар ретінде түркі мәдениетінің ең саф үлгісін сақтай білді. Сондықтан да қазақтардың әдет-ғұрпы, тілі мен әдебиеті, музыкасы, дүниетанымы, шежіре дәстүрі – нағыз көне түркі өркениетінің жалғасы. Бұлай болуындағы негізгі себептің бірі – XX ғасырға дейін қазақтардың Еуразияның ең соңғы көшпенділері ретінде өмір салтын

жалғастыруы болса керек. Бір қызығы, америкалық ғалым Брюс Привратски бүгінгі Қазақстанның оңтүстігіндегі Ахмет Йассауи жатқан Яссы қаласының «Түркістан» аталуын өзбектер басым болған басқа Орталық Азия қалаларына қарағанда ол жерде түркі мәдениетінің нағыз өкілі қазақтардың басым болуымен байланыстырады. Осы орайда қазақтардың Шоқан жазып кеткендей, исламнан бұрынғы сенім-нанымдарын исламмен ұштастыра білген түркілік исламының өкілдері екендігін айта кеткен жөн.

Қорыта айтқанда, Қазақ елі – түркі әлемінің қара шаңырағы, яғни қасиетті шаңырағы. Қара шаңырақта отырған әулеттің белгілі жауапкершіліктері болатындай, қазақтардың да түркітөктес бауырлары алдында жауапкершілігі бар екендігін ұмытпауымыз керек. Бұл жауапкершілік қазақ халқының өзінің ата мұрасы, тарихи жәдігерлері, тілі мен салт-дәстүріне ие болуды, оларды жаңа заман талабымен үйлестіруді керек етеді. Мықты елдің биік рухы болатынын ескерсек, елдігімізді жаңа ұрпаққа жеткізуіміз үшін ата-бабаларымыздың рухани мұрасына ие болып, оны жаңғырта түсуіміз керек.

Жакипова Мәдина, Тоқтарбай Сәкен